

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
25 Iuliu st. v.
6 August st. n.

Ese in fie-care dumineca.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 30.

ANUL XVIII.
1882.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$,
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România 25 lei.

Un vis mântuitor.

— Novela. —

I.

„La pomul de aur” stetea pe o tablă d’asupra unui pom cu frunză poleită, ier de desupt eră scris tot cu litere de aur: „Ilariu Bechiu” cordonier, însă tabla nu eră atêrnată, după cum ar puté crede mulți, cari nu-mi cunosc stilul, d’asupra acelu pom, ci stetea aninată pe un zid, lângă o pórtă, dela niște case în o stradă lătărêță din un oraș óre-care în țera ungurului; căci numai în țera ungurului sê putea petrece acêsta istorie, de óre-ce numai acolo, și încă în țera nêmtului, jócă românul în loterie, ier: Ilariu Bechiu cordonierul, la pomul de aur jucă de mama focului la loterie, căci unui terno, câștigat pe timpul sodăliei sale (pe când eră calfă ar díce frații nòștrii din România liberă și regală) avea sê mulțámescă nu numai măestria sa (luat în înțeles de titlu) dar și tabla cu pomul poleit cu aur.

Ilariu Bechiu o luase în tinerețele sale la „vondoroluit” cum díce meseriașii nòștri, adeca merse prin ale lumi streine, ca sê mai véďă cum sê mai trage pe calapod și prin alte țeri, cum sê căpută cismele și cum sê mai cârpește lumea. El pornise cu doi fêrtați ai sêi, cu o calfă de croitor și cu una de têmplar. Dar nu ajunseseră tocmai departe, căci chiar în conacul cel dintăiu, croitorul fantastic din fire, avuse un vis minunat, i sê făcú că vede trei numeri cu litere de aur, și că un glas de pe celalalt têrêm i strigă: ietă numerii, cari vor eși negreșit la loterie. Croitorul sê trezi întru acêsta. Eră cam pe la međul nopții. De frică ca sê nu uite de numeri, nu voi sê mai adórmă, ci le repetă neîncetat: 32, 75, 87, Dómne ajută: 32, 75, 87 și Dómne ajută: 32, 75, 87, díse într’una, făcându-și mereu la cruci, și pronunțând din ce în ce tot mai tare acêsta rugăciune stranie. Ilariu Bechiu, prietinel nòstru, care avea un somn ușor, sê deșteptă la sgomotul ce făcea croitorul, și ascultă câtva timp cu mirare la el. Ascultă cât ascultă, apoi perđend răbdarea nu mai putú tăcea și-l întrebă pe croitor: „Ai nebunit mêi fêrtate, ori ce-i de díci într’una prostia cea”.

Croitorul sê spăria, că-și trădase secretul, și voia sê cocoloșescă trêba, căci în credința sa deșertă de loterie, eră pătruns, că i sê va deochiá norocul decă va șci și altul de el.

Întru aceia sê deșteptă și tîmplarul (mésarul dícem noi) care-l cunoșcea mai bine pe croitor și i șciá năravul, așa el fu în stare a o tăia scurtă, și a silí pe croitor sê-și spună taina. Croitorul povesti deci visul

seu minunat, dar, vai și durere, prin vorbă, una alta uitase numerii, nu mai ținea minte decăt numai unul, pe cel dintăi care eră: 32.

— Dómne, dómne, — sê văierá croitorul, — șciam că mi-ați deochiat norocul, vedeți, acum nu mai șciú de cât numai pe unul dintre numerii norocoși, pe celălți i-am uitat, ca pămêntul.

— Iên stai, — díse acum Ilariu, — și eu am visat un număr, dar numai unul singur. L’aș fi uitat căci nu prê pun preț pe asemenea lucruri, dar acum îmi aduc așa bine aminte de el, par că l’aș vedé dinaintea ochilor, eră numărul 75.

— Ástai numărul meu d’al doilea, — strigă croitorul cu bucurie.

— Ce lucru minunat, — îl întrerupse têmplarul, — și eu am visat un număr, dór nu va fi cel d’al treilea.

— Spune mi-l sê véd, — díse croitorul tremurând de așteptare; — 87, — respunse tîmplarul.

— Hura, el e, hura! — strigă croitorul nebun de bucurie, sê sculă, alergă prin casă, apoi ierăși sê puse în așternut, apoi sê sculă ierăș, ar fi ámblat așa prost totă nóptea, decă nu l’ar fi domolit fêrtații sei, și nu l’ar fi silit, sê ședă acolo lungit lângă ei.

Spre mai măre siguranță, ca sê nu mai uite numerii, i scriseseră cu tibișir pe ușă, unde i găsiră a dóua qi diminêta.

Așa erau de convinși fêrtații de norocul lor, încât puseră la olaltă toți banii ce aveau, și le duseră la cea dintăiu colectură de loterie.

Ce sê mai lungim vorba. Numerii miraculoși eșiră, sodalii câștigară o sumă însemnată de bani. Lui Ilariu Bechiu i sê făcură parte ca vr’o 3000 de florini.

Astfel sê înțelege că nici unul din ei nu mai avú poftă sê cutreere lumea, când mâncat, când nemâncat, schimbând la skăpâni și inghițind la venin. Sê întórseră acasă și fie-care din ei sê făcú meșter.

Croitorul sê așeză ca „marșand-tailor” cu mușterii, cari luau tot pe puf, și-l sárăciră cum am díce de-a valma.

Têmplarul deschise un magazin de mobile, aduse gata din Viena. Nimerise însé o marfă frumoasă la vedere, dar din lemn verde, care i sê crepă, până sê fie vëndută și astfel sárăci și el.

Ilariu Bechiu o duse mai mult timp în bunăstare, căci meseria sa este cea mai sănêtosă, este cea mai grósă la cêfă de cât tóte. Ce-i drept îngrósă sângele și strică ficatții, dar îngrósă și punga și te fereșce de oftică.

Ilariu eră meșter bun, adeca șciá sê croiescă bine și sê tragă cu pricepere la calapod. El și fără câștigul

lui Păcală către Tândală; Gura Satului în ședetore; Fericiți sunt cei ce cred, poezie; Dicale românești din Ardeal adunate de Teodor Hrist; Minuni; Haid să ridem! Hodoroșe și Trosc dialog; Șloim către Gloim; Ce e nou în țară? Ilustrațiuni: Portretul lui Timoteiu Cipariu; 4 caricaturi; Hodoroșe și Trosc la sfat. Prețul pe un an 2 fl.

Scădere de preț! Pentru ca și cei mai cu puțin mijloce să-și poată cumpăra folositoarea și pentru ori ce economie casnică nedispensibila: „Carte de bucate a bucătăriei române etc.” un volum gros de 667 de pagini în 8° broșată, scad prețul de boltă dela 2 fl. 50 cr. la 1 fl. 50 cr. și me rog de comande prin mandate poștale îndată cu banii. Cu trimiterea franco, cartea costă cu 25 cr. mai mult, așa dar 1 fl. 75 cr. v. a. Cu stimă *H. Dressnandt* librar în Brașov.

C e e n o u ?

Moștenitorul de tron Rudolf cu archiducesa Ștefania au sosit la 30 iulie în munții Hațegului la vânătoare. Metropoliții români cu episcopii Mețian și Mihali au fost de față la întimpinare. Tot cu această ocaziune s'a prezentat moștenitorului de tron și o deputațiune românească din comitatul Unedorei în frunte cu dl avocat dr. Lazar Petco.

Hymen. *Dra Elena Davila*, frumoasa fiica a dlui general Davila, cunoscutul patriot român, și-a serbat logodna cu dl căpitan Perticar, adjutantul ministrului de resbel, în 30 iulie st. n. la Sinaia. — *Dl Gavril Selagian*, cleric absolut din diecesa Aradului, a încredințat de soție pe dșora Lucreția Anca, fiica dlui Petru Anca preot în Timișoara.

Adunarea din Sighetul Marmației a Societății pentru fond de teatru român se va deschide luni și se va continua în ziua următoare. Un public numeros a anunțat din mai multe părți acurgerea sa. Ne putem dar aștepta la o adunare interesantă. Raportul nostru va urma în nr. viitor.

Asociațiunea transilvană. *Avis!* Onorabili oșpeți, cari voiesc a lua parte la adunarea generală a Asociațiunii transilvane la Deș în 27 august 1882 și zilele următoare, sunt rugați a se însinua la subscrisul comitet până la 24 a lunei august 1882, ca să se facă dispunere pentru încvartirare cuvenită. Deș la 30 iulie 1882. Pentru comitetul de bună primire: August Muntean, președ. Petru Mureșan, secret.

Congresul bisericesc gr. or. din Bucovina s'a deschis în 14/26 iulie. Presidentul țerei bar. Alesani în calitate de comisar-împărătesc a declarat congresul deschis și a invitat pe Metropolitul să ocupe presidiul. Acesta în discursul seu a accentuat însemnătatea autonomiei bisericești și între aplause, a exprimat mulțămirea împăratului. La propunerea metropolitului, congresul a votat înaintarea unei adrese de mulțămirea împăratului.

Dl dr. I. Felix, membru al Academiei române și professor la facultatea din București, va călători la Geneva, spre a lua parte ca delegat al României la congresul internațional de igienă și demografie statistică, ce se va ține acolo în septembrie a. c.

Petrecere de vără. Inteligența română din Sătmăre va aranja o petrecere de vără în favorul fondului gimnasial din Beiuș în pădurea „Cserjés” de lângă Homorodul de mijloc la 28 august st. n. Comitetele arangator e compus din domni: Sigismund E. Catoca pres., Georgiu Berényi v.-pres., Traian I. Farcaș cas-sar, Georgiu Bolebiș controlor; membri: Coriolan Ar-

delean, Augustin Clintoc, Samuil Ciceronescu, Augustin Fázsy, Constantin Lucaciu, Alesandru Millian, Aureliu Pelle, Corneliu Pelle, Georgiu Pop.

Institutul „Albina” din Sibiu a deschis la 1 august st. n. în Brașov o filială sub direcțiunea dlui Theochar Alexi. Acesta știre e o adevărată bucurie națională; institutul „Albina” în timp așa de scurt a făcut pași mari, încât astăzi recunoște trebuința unei filiale. Felicităm pe valoroșii conducători ai „Albinei”. Totodată înțelegem, că dl Petra-Petrescu cassarul „Albinei”, dela Sibiu va trece la filiala din Brașov în aceeași calitate.

Catastrofa dela Reșinari. „Telegr. Rom.” ne aduce trista știre, că înfloritoarea comună românească de lângă Sibiu, a fost mai total distrusă de o grozavă ruptură de nor. Daunele sunt așa de mari, încât numai după trecerea mai multor zile se vor pute recunoște cu desăvârșire. Aproximative se țice că s'ar sui peste 300,000 fl.

Legea talionului. Diarele americane ne spun, că Statul Maryland a votat acum de curând o lege contra bărbaților care își bat soțiile. Acesta lege ș'a semnat de guvernator ș'a devenit esecutorie. Ea dispune că ori ce bărbat care își bate femeia poate să fie condamnat la închisoare sau la bătaie cu biciul, sau la amândouă aceste pedepse d'odată, după cum va crede tribunalul, la discreția căruia este lăsată aplicarea acestei legi.

Au murit: *Pantazi Ghica*, acest însemnat patriot român, care a luptat totdeauna și a ramas credincios principiilor cari au adus după sine actualele progrese ale României. Densul a ocupat un loc destins în literatura noastră teatrală. Națiunea a pierdut mult într'ensul. Asupra vieții lui vom mai reveni. — *Elena Potorean n. Jula*, soția dlui Ștefan Potorean subjude în Czegled, în Hălmașiu la 21 iulie, în etate de 23 ani. — *Carolina Ionescu n. Fodor*, soția dlui notar cercual din Banești, în Hălmașiu, la 22 iulie în al 17-lea an a vieții și după un an a fericitei sale căsătorii.

Deslegarea ghicitei de șac din nr. 26 :

Domne sfinte, ce minune,
Am murit — și ier trăiesc;
Ier în sinul meu de iune
S'a 'ncuibat un raiu ceresc,
Căci acum — acum iubesc!

Iosif Vulcan.

Bine au deslegat-o domnele și domnișorele: Emilia Onciu n. Ciavoschi, Iconia Borca, Elena Zacharia n. Daminescu, Eufemia Duma, Silvia Tamașdan, Iosefina Popescu, Maria Crișan, Iulia Muntean, Amalia Pop.

Premiul s'a câștigat de dșora Amalia Pop.

Călindarul săptămânei.

Țiua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sêrbătorile.	Sorele resare	Sorele apune
Dumineca	25	6	† Adorm. S. Anei.	4 32	7 38
Luni	26	7	S. M. Ermolae.	4 34	7 36
Mărți	27	8	† M. Pantilimon.	4 35	7 34
Mercuri	28	9	A. A. Proh. și Nic.	4 36	7 32
Joi	29	10	M. Calinic.	4 38	7 30
Vineri	30	11	Ap. Sila și Silvan.	4 40	7 28
Sâmbeta	31	12	Drept. Eudochim.	4 42	7 26

Proprietar, redactor răspundător și editor: IOSIF VULCAN.

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy în Oradea-mare. Strada principală nr. 274.